

ЗАКОН

О ФИНАНСИЈСКОЈ ПОДРШЦИ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се финансијска подршка породици са децом.

Финансијска подршка породици са децом, у смислу овог закона, додељује се ради:

- 1) побољшања услова за задовољавање основних потреба деце;
- 2) усклађивања рада и родитељства;
- 3) посебног подстицаја и подршке родитељима да остваре жељени број деце;
- 4) побољшања материјалног положаја породица са децом, породица са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом и породица са децом без родитељског старања.

Члан 2.

Породицу у смислу овог закона чине: супружници и ванбрачни партнери, деца и сродници у правој линији без обзира на степен сродства, као и сродници у побочној линији до другог степена сродства под условом да живе у заједничком домаћинству.

Чланом породице, у смислу става 1. овог члана, сматра се и дете које не живи у породици, а налази се на школовању - до краја рока прописаног за то школовање, а најкасније до навршене 26. године живота.

Чланом породице, у смислу става 2. овог члана, сматра се и супружник без обзира где фактички живи.

Изузетно од ст. 1. и 3. овог члана, чланом породице не сматра се извршилац насиља у породици, односно његови приходи и имовина не утичу на право жртава насиља у породици да остваре право, ако испуњавају друге услове прописане овим законом.

Чланом породице старатеља сматра се и лице, које се у породици старатеља налази на основу решења органа старатељства.

Изузетно од става 1. овог члана, приликом утврђивања редоследа рођења деце, у породицу се убрајају и деца која не живе у њој.

Заједничко домаћинство, у смислу овог закона, јесте заједница живљења, привређивања и трошења средстава свих чланова домаћинства.

Члан 3.

Термини изражени у овом закону у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Члан 4.

За остваривање права на накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са

рада ради посебне неге детета и остваривање права на остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета и остваривање права на родитељски додатак - редослед рођења деце у породици утврђује се у односу на дан подношења захтева за остваривање ових права, према датуму и часу рођења уписаних у матичну књигу рођених.

За остваривање права на дечији додатак, редослед рођења деце из разведеног брака или ванбрачне заједнице која је престала утврђује се према родитељу са којим дете живи по одлуци надлежног органа.

За остваривање права на дечији додатак, редослед рођења деце која су у време развода брака или престанка ванбрачне заједнице била пунолетна или за коју је у току поступак утврђивања породичноправног статуса пред надлежним органом, утврђује се према родитељу са којим деца живе.

Чињеница са којим родитељем деца живе, у смислу ст. 2. и 3. овог члана, утврђује се према налазу надлежног центра за социјални рад.

За остваривање права на дечији додатак у редослед рођења рачунају се деца која су дата на хранитељство или старатељство.

За остваривање права предвиђених овим законом у редослед рођења рачунају се и усвојена деца.

За остваривање права предвиђених овим законом у редослед рођења рачунају се сва живорођена деца, а не рачунају се мртворођена деца.

Члан 5.

Приходи од утицаја на остваривање права предвиђених овим законом, а који се утврђују у просечном месечном износу, на основу остварених прихода у три месеца која претходе месецу у коме је поднет захтев, јесу:

- 1) приходи који подлежу опорезивању према закону којим се уређује порез на доходак грађана;
- 2) приходи остварени од:
  - (1) пензија и инвалиднина остварених у земљи и иностранству;
  - (2) примања по прописима о правима ратних инвалида;
  - (3) сродника који имају законску обавезу издржавања;
  - (4) отпремнина у случају престанка потребе за радом запослених услед технолошких, економских или организационих промена и накнада по основу социјалних програма остварених у години дана пре подношења захтева;
  - (5) остале накнаде по основу рођења и неге и посебне неге детета;
  - (6) накнада за време незапослености;
  - (7) реализованих новчаних и других ликвидних средстава у години дана пре подношења захтева;
  - (8) примања од рада код страног послодавца у иностранству;
  - (9) осталих активности.

Када се приход утврђује у паушалном износу за приход се узима основица за обрачунавање доприноса за обавезно социјално осигурање (у даљем тексту: доприноси).

Приходи који се исказују као годишњи узимају се у висини просечног месечног износа.

Исплатилац прихода, прописаних ставом 1. овог члана, у обавези је да изда потврду о оствареним приходима, уколико се до овог податка не може доћи увидом у доступне службене евиденције електронским упитом.

У приходе породице рачунају се и приходи од пољопривредне делатности са имовине на којој чланови заједничког домаћинства живе, коју су стекли или је користе на основу уговора или договора, без обзира да ли је извршена њена укњижба односно закључен одговарајући правни посао.

Члан 6.

У приходе из члана 5. овог закона не урачунавају се накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада, накнаде трошкова за време проведено на службеним путовањима у земљи и иностранству, отпремнине при одласку у пензију, солидарна помоћ, јубиларне награде и помоћи у случају смрти корисника или чланова његовог домаћинства, као и примања и приходи који се према закону којим се уређује социјална заштита не узимају у обзир приликом утврђивања права на новчану социјалну помоћ.

У приходе из члана 5. овог закона не урачунавају се и износи исплаћених издржавања за дете из претходне заједнице које не живи у заједничком домаћинству даваоца издржавања.

У приходе породице из члана 5. овог закона не рачунају се потраживања по основу правноснажне и извршне судске пресуде којом је досуђено издржавање, уколико дужник издржавања не плаћа издржавање, а извршење пресуде није могуће обезбедити коришћењем доступних правних средстава и поступака.

Члан 7.

Право на дечији додатак може се остварити уколико подносилац захтева, односно чланови његове породице, не поседују новчана и друга ликвидна средства (остварена продајом непокретности, акције, обвезнице и друге хартије од вредности и сл.) у вредности већој од износа две просечне зараде по запосленом у Републици без пореза и доприноса по члану породице, а према последњем познатом податку у моменту подношења захтева.

Ако подносилац захтева, односно чланови његове породице поседују новчана и друга ликвидна средства у вредности већој од износа две просечне зараде по запосленом у Републици Србији без пореза и доприноса по члану породице, а према последњем познатом податку у моменту подношења захтева, подносилац захтева не може остварити право на дечији додатак за период сразмеран броју месеци који се добија дељењем укупног износа тих средстава са просечном зарадом по запосленом у Републици Србији без пореза и доприноса.

Члан 8.

Право на дечији додатак може се остварити уколико подносилац захтева, односно чланови његове породице, не поседују непокретности на територији Републике Србије ни у иностранству, осим стамбеног простора у коме породица живи, а који не може бити већи од собе по члану домаћинства увећан за још једну собу.

Изузетно од става 1. овог члана, право на дечији додатак може се остварити уколико подносилац захтева, односно чланови његове породице, који остварују доходак од пољопривреде, не поседују непокретности на територији Републике Србије ни у иностранству, осим стамбеног простора у коме породица живи, а који не може бити већи од собе по члану домаћинства увећан за још

једну собу и других нужних економских зграда у пољопривредном домаћинству и земљишта у површини до два хектара по члану породице.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана право на дечији додатак може се остварити уколико подносилац захтева, односно чланови његове породице, осим стамбеног простора у коме породица живи, поседују и другу непокретност на територији Републике Србије и у иностранству, у идеалном делу, не већем од 20 квадратних метара, стечену поклоном и у складу са прописима о наслеђивању.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана право на дечији додатак може се остварити уколико подносилац захтева, односно чланови његове породице, осим стамбеног простора у коме породица живи, поседују и гаражу и изнајмљени пословни простор (закуп) не већи од 20 квадратних метара.

Члан 9.

Просечна месечна зарада по запосленом, просечна месечна зарада по запосленом без пореза и доприноса и индекс потрошачких цена у Републици Србији утврђују се према подацима које објави републички орган надлежан за послове статистике.

Подаци о висини катастарског прихода и просечног катастарског прихода по једном хектару плодног земљишта, у смислу овог закона, утврђују се према подацима републичког органа надлежног за геодетске послове.

Члан 10.

Права из овог закона јесу лична права и не могу се преносити на друга физичка и правна лица нити се могу наслеђивати, али се износи права који су доспели за исплату, а остали су неисплаћени услед смрти корисника, могу наслеђивати.

Новчана примања по основу овог закона не могу бити предмет обезбеђивања или принудног извршења.

II. ПРАВА НА ФИНАНСИЈСКУ ПОДРШКУ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ

Члан 11.

Права на финансијску подршку породици са децом, у смислу овог закона, јесу:

- 1) накнада зараде, односно накнада плате за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета;
- 2) остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета;
- 3) родитељски додатак;
- 4) дечији додатак;
- 5) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања;
- 6) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу са сметњама у развоју и децу са инвалидитетом;
- 7) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу корисника новчане социјалне помоћи;

8) регресирање трошкова боравка у предшколској установи деце из материјално угрожених породица.

Права из става 1. тач. 1) до 7) овог члана јесу права од општег интереса и о њиховом обезбеђивању стара се Република Србија.

О обезбеђивању права из става 1. тачка 8) овог члана стара се општина, односно град, у складу са овим законом.

АП Војводина, општина, односно град могу, ако су обезбедили средства, да утврде и друга права, већи обим права од права утврђених овим законом и повољније услове за њихово остваривање.

1. Накнада зараде, односно накнада плате за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета

Члан 12.

Накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета остварују запослени код правних и физичких лица (у даљем тексту: запослени код послодавца).

Запослени који је засновао радни однос након рођења детета, изузетно од става 1. овог члана, може остварити право на накнаду зараде односно накнаду плате током одсуства чија се дужина трајања рачуна од дана рођења детета.

Накнаду зараде, односно накнаду плате из ст. 1. и 2. овог члана остварује и отац, један од усвојитеља, хранитељ, односно старатељ детета, када у складу са прописима о раду користи одсуство из става 1. овог члана.

Накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилског одсуства и одсуства са рада ради посебне неге детета, за децу различитог реда рођења, могу истовремено користити оба родитеља.

Накнаду зараде, односно накнаду плате за време одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, за децу различитог реда рођења, могу истовремено користити оба родитеља.

Накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, за децу различитог реда рођења, не могу истовремено користити оба родитеља.

Право на накнаду зараде, односно накнаду плате за време одсуства са рада ради посебне неге детета не може се остварити за дете за које је остварено право на додатак за помоћ и негу другог лица.

Члан 13.

Основица накнаде зараде, односно накнаде плате за лица из члана 12. овог закона, утврђује се на основу збира месечних основица на који су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, или породилског одсуства, уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће.

Основица накнаде зараде, односно накнаде плате запосленог који је засновао радни однос након рођења детета, утврђује се на основу збира месечних основица на који су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе месецу отпочињања одсуства по заснивању радног односа.

Месечна основица накнаде зараде, односно накнаде плате, добија се дељењем збира основица из ст. 1. и 2. овог члана са 18 и не може бити већа од три просечне месечне зараде у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на дан подношења захтева.

Месечна основица накнаде зараде, односно накнаде плате представља бруто обрачунску вредност.

Члан 14.

Утврђивање месечне основице накнаде зараде односно накнаде плате, врши надлежни орган јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: надлежни орган) на основу података о висини основице на коју су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде, односно плате а који су евидентирани у Централном регистру обавезног социјалног осигурања, на дан подношења захтева за остваривање права.

Месечни износ накнаде зараде, односно накнаде плате обрачунава се на основу утврђене месечне основице накнаде зараде, односно накнаде плате у сразмери броја радних дана у петодневној радној недељи, у којима се остварује право у датом месецу и укупног броја радних дана у том месецу.

На основу обрачунатог месечног износа накнаде зараде, односно накнаде плате обрачунава се износ накнаде зараде, односно накнаде плате који је умањен за припадајуће порезе и доприносе.

Приликом исплате износа накнаде зараде, односно накнаде плате из става 3. овог члана, њен припадајући износ не умањује се по основу новчаних обустава, рате кредита и слично, већ је прималац накнаде зараде односно накнаде плате дужан да те обавезе измири лично или преко послодавца.

Пореску пријаву за обрачунате порезе и доприносе подноси министарство надлежно за социјална питања, а централизована исплата месечне накнаде зараде односно накнаде плате врши се кад пореска управа прихвати пореску пријаву.

Приликом обрачуна пореза неопорезиви износ користи се сразмерно радном времену примаоца накнаде зараде, односно накнаде плате у односу на пуно радно време у месецу за које признато право, а у складу са прописима којима се уређује порез на доходак грађана.

Министарство надлежно за социјална питања, из средстава обезбеђених у буџету Републике Србије, врши исплату месечних износа накнаде зараде односно накнаде плате без пореза и доприноса на текући рачун корисника, а износ припадајућих пореза и доприноса на законом прописан начин.

Пун месечни износ накнаде зараде, односно накнаде плате за време породилског одсуства, не може бити мањи од минималне зараде утврђене на дан подношења захтева, ако је код надлежног органа евидентирано најмање шест најнижих основица на које су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде.

Под минималном зарадом у смислу става 8. овог члана подразумева се износ који се добија када се минимална цена рада по сату, утврђена у складу са законом на дан подношења захтева, помножи са 184 сати и увећа за припадајуће порезе и доприносе.

Члан 15.

Послодавац, надлежни орган, односно министарство надлежно за социјална питања немају обавезу достављања обрачунског листића кориснику накнаде зараде, односно накнаде плате из члана 12. овог закона.

Надлежни орган има обавезу достављања потврде о годишњим оствареним приходима кориснику права из члана 12. овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана надлежни орган је дужан да на захтев корисника права достави обрачунски листић и друге потврде о исплаћеним накнадама зараде, односно накнаде плате.

Члан 16.

Захтев за остваривање права на накнаду зараде односно накнаду плате може се поднети до истека законом утврђене дужине трајања права које се остварује.

Корисник права дужан је да до 8. у месецу обавести надлежни орган о свим променама чињеница које су од утицаја на исплату права.

Надлежни орган дужан је да до 15. у месецу евидентира све настале промене које се односе на исплату права.

Послодавац, односно корисник накнаде зараде, односно накнаде плате дужан је да надлежном органу пријави сваку промену у радноправном статусу која је од утицаја на исплату накнаде зараде односно накнаде плате.

2. Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета

Члан 17.

Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета може остварити мајка која је у периоду од 18 месеци пре рођења детета остваривала приходе:

- 1) а у моменту рођења детета је незапослена и није остварила право на новчану накнаду по основу незапослености;
- 2) по основу самосталног обављања делатности;
- 3) као носилац породичног пољопривредног газдинства које има статус лица које самостално обавља делатност према закону којим се уређује порез на доходак грађана;
- 4) по основу уговора о обављању привремених и повремених послова;
- 5) по основу уговора о делу;
- 6) по основу ауторског уговора.

Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета може остварити и мајка која је у периоду од 24 месеца пре рођења детета била пољопривредни осигураник.

Право из ст. 1. и 2. овог члана може остварити и жена која је усвојитељ, хранитељ или старатељ детета.

Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета остварује се у трајању од годину дана од дана рођења детета, без обзира на ред рођења детета.

Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета остварује мајка из ст. 1. и 2. овог члана у трајању од три месеца од дана рођења детета,

ако се дете роди мртво или умре пре навршена три месеца живота, односно до смрти детета уколико оно умре касније.

Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета, може остварити и отац детета, уколико мајка није жива, ако је напустила дете, или ако је из објективних разлога спречена да непосредно брине о детету.

Право на остале накнаде по основу посебне неге детета остварује се у складу са овим законом и прописима који регулишу остваривање права на накнаду зараде за време одсуства са рада ради посебне неге детета за лица запослена код послодавца.

Захтев за остваривање права на остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета може се поднети до истека законом утврђене дужине трајања права које се остварује.

Право на остале накнаде по основу посебне неге детета не може се остварити за дете за које је остварено право на додатак за помоћ и негу другог лица.

Члан 18.

Основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета за лице из члана 17. став 1. овог закона утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси, осим основице доприноса за приходе који имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, или породилшког одсуства, уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће, односно дану рођења детета.

Основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета, за лице из члана 17. став 2. овог закона, утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за последња 24 месеца који претходе дану рођења детета.

Месечна основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета за лица из члана 17. став 1. овог закона добија се дељењем збира основица из става 1. овог члана са 18.

Месечна основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета за лица из члана 17. став 2. овог закона добија се дељењем збира основица из става 2. овог члана са 24.

Месечна основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета из ст. 3. и 4. овог члана не може бити већа од три просечне месечне зараде у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на дан подношења захтева.

Месечна основица из ст. 3. и 4. овог члана дели се са одговарајућим коефицијентом према врсти прихода и тако се одређује пун месечни износ остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета.

Приликом утврђивања основице за остале накнаде не узимају се основице за приходе који имају карактер зараде, осим за лица која у моменту подношења захтева нису у радном односу, а у претходном периоду су остваривала приходе по основу зараде.

Члан 19.

Утврђивање пуног месечног износа за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета врши надлежни орган на основу података о висини основице на коју су плаћени доприноси за лице из члана 17. став 1. тач. 1) до 6) овог закона, односно за лице из члана 17. став 2. основице на коју су плаћени доприноси за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, а који су евидентирани код органа који води евиденцију о уплаћеним доприносима обавезног социјалног осигурања, на дан подношења захтева за остваривање права.

Месечни износ осталих накнада обрачунава се на основу утврђеног пуног месечног износа накнаде у сразмери броја радних дана у којима се остварује право у датом месецу и укупног броја радних дана у том месецу.

Исплату месечних износа осталих накнада по основу рођења и неге и посебне неге детета, без пореза и доприноса, врши министарство надлежно за социјална питања на текући рачун подносиоца захтева, из средстава обезбеђених у буџету Републике Србије.

Изузетно од става 3. овог члана, за лице које нема текући рачун, исплату месечних износа остале накнаде по основу рођења и неге и посебне неге детета, без пореза и доприноса, врши министарство надлежно за социјална питања на рачун подносиоца захтева за остваривање права отвореног код финансијске организације одређене од стране министарства надлежног за социјална питања, из средстава обезбеђених у буџету Републике Србије.

Члан 20.

Збир накнаде зараде, односно накнаде плате за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета и остале накнаде по основу рођења, неге и посебне неге детета не може бити већи од три просечне месечне зараде у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на дан подношења захтева за накнаду зараде.

Ако корисник права остварује накнаду зараде, односно накнаду плате чији укупни износ прелази три просечне зараде прво се исплаћује накнада зараде у Републици Србији прво се исплаћује накнада зараде, односно накнада плате.

Члан 21.

О праву на накнаду зараде, односно накнаду плате, односно праву на остале накнаде одлучује се по основу поднетог захтева.

О захтеву за накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, поднетом по отпочињању породилског одсуства, одлучује се привременим решењем у трајању до три месеца.

Након прибављања потребних доказа по службеној дужности који су потребни за комплетирање захтева из става 2. овог члана надлежни орган одлучује решењем.

Жалба изјављена на решење из ст. 2. и 3. овог члана, не одлаже његово извршење.

3. Родитељски додатак

Члан 22.

Родитељски додатак остварује мајка за прво, друго, треће и четврто дете, под условом да је држављанин Републике Србије и да има пребивалиште у Републици Србији.

Право из става 1. овог члана може остварити и мајка која је страни држављанин и има статус стално настањеног странца под условом да је дете рођено на територији Републике Србије.

Изузетно, ако мајка која има троје деце у следећем порођају роди двоје или више деце, оствариће право на родитељски додатак и за свако рођено дете у том порођају, а на основу посебног решења министарства надлежног за социјална питања.

Редослед рођења утврђује се према броју живорођене деце мајке у моменту подношења захтева за остваривање права на родитељски додатак.

Право из ст. 1. и 2. овог члана остварује мајка која непосредно брине о детету за које је поднела захтев, чија деца претходног реда рођења нису смештена у установу социјалне заштите, хранитељску, старатељску породицу или дата на усвојење, и која није лишена родитељског права у односу на децу претходног реда рођења.

Право из ст. 1. и 2. овог члана изузетно признаће се и уколико је дете претходног реда рођења смештено у установу због потребе континуиране здравствене заштите и неге, а по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за социјална питања.

Уз захтев за остваривање права на родитељски додатак за мајку која је страни држављанин подноси се и уверење надлежне службе из земље чији је мајка држављанин, о испуњености услова из ст. 5. и 6. овог члана.

Право на родитељски додатак, ако испуњава услове из ст. 1-7. овог члана, може остварити и отац детета, уколико је мајка детета страни држављанин, није жива, напустила је дете, лишена је родитељског права, или је из објективних разлога спречена да непосредно брине о детету.

Услови за остваривање права на родитељски додатак утврђују се у односу на дан подношења захтева.

Родитељски додатак увећава се за паушал за набавку опреме за дете.

Члан 23.

Висину, начин усклађивања и исплате родитељског додатка и паушала за набавку опреме за дете, прописује Влада на предлог министра надлежног за социјална питања.

Висина родитељског додатка утврђује се у односу на дан рођења детета.

Захтев за остваривање права на родитељски додатак подноси мајка, односно отац детета одмах након рођења у здравственој установи у којој је дете рођено, или директно надлежном органу најкасније до навршених годину дана живота детета.

Ако се захтев поднесе у здравственој установи, овлашћени радник здравствене установе прослеђује га надлежном органу са својим електронским потписом овереним квалификованим дигиталним сертификатом.

Члан 24.

Уколико у току исплате права на родитељски додатак која се врши у месечним ратама корисник права напусти дете или умре, обуставља се даља исплата права до одлуке министарства надлежног за социјална питања.

Уколико у току исплате права на родитељски додатак која се врши у месечним ратама дете умре, наставља се даља исплата права.

Уколико у току исплате права на родитељски додатак која се врши у месечним ратама дође до развода брака или престанка ванбрачне заједнице, обуставља се даља исплата права до одлуке министарства надлежног за социјална питања.

Члан 25.

Родитељски додатак не може се остварити ако мајка или чланови заједничког домаћинства плаћају порез на имовину на пореску основицу већу од 30.000.000 динара или годишњи порез на доходак грађана.

Испуњавање услова из става 1. овог члана утврђује се на основу изјаве подносиоца захтева, а надлежни орган проверава податке по службеној дужности.

Родитељски додатак не може се остварити ако родитељи у моменту подношења захтева живе у иностранству.

Родитељски додатак не може остварити мајка која је страни држављанин уколико је у земљи, чији је држављанин, остварила исто или слично право за дете за које је поднет захтев.

4. Дечији додатак

Члан 26.

Дечији додатак остварује један од родитеља који непосредно брине о детету, који је држављанин Републике Србије и има пребивалиште у Републици Србији или страни држављанин који има статус стално настањеног странца у Републици Србији за прво, друго, треће и четврто дете по реду рођења у породици, од дана поднетог захтева, под условима предвиђеним овим законом.

Изузетно од става 1. овог члана мајка која има троје деце а у следећем порођају роди двоје или више деце, оствариће право на дечији додатак и за свако рођено дете у том порођају, а на основу посебног решења министарства надлежног за социјална питања.

Изузетно од става 1. овог члана право на дечији додатак подносилац захтева може остварити и за дете вишег реда рођена од четвртог, уколико због старосне границе за неко од прво четворо деце по реду рођења више не може остварити право.

Под условима из става 1. овог члана право на дечији додатак има и старатељ детета.

Изузетно од става 1. овог члана старатељ детета може остварити право на дечији додатак за највише четворо сопствене деце у породици и за свако дете без родитељског старања о коме непосредно брине.

Страни држављанин који ради на територији Републике Србије остварује дечији додатак, ако је то одређено међународним споразумом, под условима предвиђеним овим законом.

Дечији додатак припада деци која живе и похађају програм припреме детета пред полазак у основну школу у оквиру предшколског васпитања и образовања на територији Републике Србије.

Дечији додатак припада деци која живе, школују се и редовно похађају наставу на територији Републике Србије, ако међународним споразумом није другачије одређено.

Дечији додатак припада детету ако има својство ученика основне школе, односно својство редовног ученика средње школе до завршетка средњошколског образовања, а најдуже до навршених 20 година живота.

Дечији додатак припада и детету које из оправданих разлога не започне школовање у основној или средњој школи, односно које започне школовање касније или прекине школовање у својству редовног ученика у средњој школи, и то за све време трајања спречености, до завршетка средњошколског образовања а најдуже до 21 године живота.

Изузетно од става 9. овог члана, дечији додатак припада за дете са сметњама у развоју и дете са инвалидитетом за које је донето мишљење интерресорне комисије, која је образована у складу са прописима из области просвете (у даљем тексту: Комисија) све док је обухваћено васпитно образовним програмом и програмом оспособљавања за рад, а за дете над којим је продужено родитељско право најдуже до 26 година.

Надлежни орган дужан је да у сарадњи са одговарајућом школом, у току трајања школске године, крајем сваког тромесечја провери редовност похађања наставе детета за које се остварује право.

Члан 27.

Непосредна брига о детету, у смислу овог закона, подразумева непосредно старање о животу, здрављу, васпитавању и образовању детета које живи у заједничком домаћинству подносиоца захтева.

Сматра се да родитељ непосредно брине о детету ако дете живи, похађа програм припреме детета пред полазак у основну школу у оквиру предшколског васпитања и образовања и школује се у месту пребивалишта.

Изузетно од става 2. овог члана сматра се да родитељ непосредно брине о детету и ако дете похађа:

а) основну или средњу школу ван места пребивалишта јер у месту пребивалишта не постоји основна или средња школа;

б) основну школу која му је ближа месту становања, односно доступнија;

в) жељену средњу школу која не постоји у месту пребивалишта, или коју није могло да упише због недовољног броја бодова.

Непосредном бригом не сматра се збрињавање детета у установу социјалне заштите, старатељску или хранитељску породицу.

Члан 28.

Једнородитељска породица у смислу овог закона, јесте породица у којој један родитељ самостално врши родитељско право, под условом:

- 1) да је други родитељ непознат;
- 2) да је други родитељ преминуо, а није остварено право на породичну пензију;

- 3) да је други родитељ постао потпуно и трајно неспособан за рад, а није стекао право на пензију;
- 4) да је други родитељ преминуо, а остварено је право на породичну пензију;
- 5) да је други родитељ на издржавању казне затвора дуже од шест месеци;
- 6) да други родитељ не врши родитељско право по одлуци суда;
- 7) да други родитељ не доприноси издржавању детета, а извршење обавезе издржавања није било могуће обезбедити постојећим и доступним правним средствима и поступцима.

Не сматра се једнородитељском породицом, у смислу овог закона, породица у којој је родитељ који је самостално вршио родитељско право, по престанку раније брачне, односно ванбрачне заједнице, засновао нову брачну, односно ванбрачну заједницу.

Члан 29.

Школовање у смислу овог закона јесте похађање школе у циљу стицања образовања у основној школи и стицања образовања у својству редовног ученика у средњој школи, а у складу са прописима којима се уређује просвета.

Изузетно од става 1. овог члана, својство редовног ученика сматра се да има и лице из осетљивих друштвених група и лице са изузетним способностима млађе од 17. година које стиче средње образовање или образовање за рад у својству ванредног ученика, ако оправда немогућност редовног похађања наставе, уз сагласност министра надлежног за послове просвете.

Члан 30.

Право на дечији додатак остварује се:

- 1) ако укупан месечни приход, умањен за порезе и доприносе, по члану породице остварен у три месеца који претходе месецу у коме је поднет захтев не прелази утврђени цензус, а укупан месечни катастарски приход по члану породице у претходној години не прелази износ од 3% просечног катастарског прихода по једном хектару плодног земљишта у претходној години или је остварен од земљишта до 500 метара квадратних на коме је подигнута стамбена зграда;

- 2) ако укупан месечни катастарски приход по члану породице у претходној години не прелази износ од 7% просечног катастарског прихода по једном хектару плодног земљишта у претходној години, а породица не остварује друге приходе.

Изузетно од става 1. овог члана право на дечији додатак без поновног достављања доказа о материјалном стању породице остварује корисник новчане социјалне помоћи чија деца редовно похађају школу, а независно од материјалних услова породице корисник чије дете остварује додатак за помоћ и негу другог лица.

Испуњавање услова из овог члана орган надлежан за решавање о праву утврђује прибављањем података из службених евиденција по службеној дужности.

Члан 31.

За једнородитељске породице из члана 28. став 1. тач. 1) до 3) цензус утврђен у члану 29. овог закона увећава се за 30%.

За једнородитељске породице из члана 28. став 1. тач. 4) до 7), за старатеље и родитеље детета са сметњама у развоју и детета са инвалидитетом за које је постоји мишљење Комисије, а које не користи услуге смештаја, цензус утврђен у члану 29. овог закона увећава се за 20%.

Члан 32.

Номиналне износе и начин усклађивања цензуса за остваривање права на дечији додатак, у складу са чл. 30. и 31. овог закона, прописује Влада на предлог министра надлежног за социјална питања.

Члан 33.

Висину и начин усклађивања дечијег додатка, прописује Влада на предлог министра надлежног за социјална питања.

Износ дечијег додатка, утврђен у ставу. 1. овог члана, за једнородитељске породице и старатеље, увећава се за 30%, а за родитеље детета са сметњама у развоју и детета са инвалидитетом, за које је донето мишљење Комисије, и за дете које остварује додатак за помоћ и негу другог лица, а које не користи услуге смештаја, увећава се за 50%.

Уколико су испуњени услови да се износ дечијег додатка увећа по више основа у складу са ставом 2. овог члана, укупан износ увећања не може бити већи од 80%.

Корисници дечијег додатка чија су деца редовно похађала средњу школу и са успехом завршила школску годину у септембру текуће године остварују право на још један дечији додатак.

5. Накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања

Члан 34.

Деца предшколског узраста без родитељског старања имају право на накнаду трошкова боравка у предшколској установи која има решење министарства надлежног за послове просвете о верификацији, у висини учешћа корисника у цени услуге која се прописује одлуком јединице локалне самоуправе.

Деца без родитељског старања на смештају у установама социјалне заштите остварују право на накнаду трошкова у складу са ставом 1. овог члана.

Деца без родитељског старања која су у старатељским породицама, остварују право на накнаду трошкова из става 1. овог члана, под условом да је за њих остварено право на дечији додатак у складу са овим законом, а од дана од када је остварено право на дечији додатак.

Деца без родитељског старања која су у хранитељским породицама, остварују право на накнаду трошкова из става 1. овог члана, под условом да испуњавају услове прописане за остваривање права на дечији додатак.

6. Накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу са сметњама у развоју и децу са инвалидитетом

Члан 35.

Деца предшколског узраста са сметњама у развоју и деца са инвалидитетом имају право на накнаду трошкова боравка у предшколској установи која има решење министарства надлежног за послове просвете о верификацији, у висини учешћа корисника у цени услуге која се прописује одлуком јединице локалне самоуправе.

Право из става 1. овог члана не може се остварити уколико је за то дете остварено право на накнаду зараде за време одсуства са рада ради посебне неге детета.

7. Накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу корисника новчане социјалне помоћи

Члан 36.

Деца предшколског узраста корисника новчане социјалне помоћи имају право на накнаду трошкова боравка у предшколској установи која има решење министарства надлежног за послове просвете о верификацији, у висини учешћа корисника у цени услуге која се прописује одлуком јединице локалне самоуправе.

8. Регресирање трошкова боравка у предшколској установи деце из материјално угрожених породица

Члан 37.

Деца предшколског узраста из материјално угрожених породица, као и деца без родитељског старања, деца са сметњама у развоју и деца са инвалидитетом која нису остварила право у складу са чл. 34, 35. и 36. овог закона имају, у зависности од материјалног положаја породице, право на регресирање трошкова боравка у предшколској установи која има решење министарства надлежног за послове просвете о верификацији.

Начин и услове регресирања трошкова из става 1. овог члана утврђује надлежни орган јединице локалне самоуправе.

III. ПОСТУПАК И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРАВА

Члан 38.

Министар надлежан за социјална питања прописује ближе услове и начин остваривања права на: накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета, одсуства са рада ради посебне неге детета; остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета; родитељски додатак; дечији додатак; накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања и накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу са сметњама у развоју и децу са инвалидитетом и накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу корисника новчане социјалне помоћи.

Министар надлежан за социјална питања прописује ближе услове одсуства са рада или рада са половином пуног радног времена родитеља, односно усвојитеља, хранитеља или старатеља детета млађег од пет година коме је потребна посебна нега.

О степену сметњи у психофизичком развоју и инвалидитету детета мишљење даје надлежна комисија фонда за пензијско и инвалидско осигурање, а трошкови њеног рада финансирају се из буџета Републике Србије.

Састав, надлежност и начин рада комисије из става 3. овог члана утврђује министар надлежан за социјална питања, у складу са законом.

Члан 39.

Права утврђена овим законом остварују се по прописима о општем управном поступку, ако овим законом није другачије одређено.

Податке који су потребни за решавање захтева по овом закону, а налазе се у доступним службеним евиденцијама државних органа, органа јединица

локалне самоуправе и ималаца јавних овлашћења, органи надлежни за решавање о правима по овом закону прибављају по службеној дужности у складу са законом који уређује општи управни поступак.

Органи надлежни за решавање о правима по овом закону преузимају податке из става 2. овог члана, из доступних службених евиденција електронским путем уколико су умрежени са базама података у складу са законом, за подносиоца захтева и чланове заједничког домаћинства који се односе на: ЈМБГ, име и држављанство из матичних књига, податке о пребивалишту из регистра пребивалишта, податке о приходима и имовини из службених евиденција пореске управе, податке о пријави на осигурање и плаћеним доприносима за обавезно социјално осигурање из Централног регистра обавезног социјалног осигурања, податке о поседовању непокретности из катастра непокретности и других јавно доступних евиденција.

Члан 40.

Решавање о правима из члана 11. став 1. тач. 1) до 7) овог закона поверава се надлежном органу јединице локалне самоуправе.

О правима из става 1. овог члана надлежни орган решава на основу поднетог захтева.

За захтев из става 2. овог члана од података о личности надлежни орган може захтевати следеће податке о подносиоцу захтева, о члановима његовог домаћинства, односно породице, и то:

1. ЈМБГ, име и презиме, адреса пребивалишта односно боравишта, држављанство, датум и место и општина рођења, подаци о банковном рачуну на који се врши исплата, контакт телефон, адреса електронске поште, врста средства;

2. Податке о социо-економском статусу у обиму који је дефинисан условима за остваривање права дефинисаних овим законом - подаци о приходима и имовини, подаци о плаћеним доприносима, подаци о запослењу и послодавцу, подаци о стамбеном статусу, брачни статус, статус детета уколико се ради о детету са сметњама у развоју и инвалидитетом, подаци о школовању деце, подаци о старатељству односно хранитељству уколико постоје;

3. Податке потребне за обрачун и исплату накнада зараде, односно накнаде плате за она права која имају карактер накнаде зараде, односно накнаде плате.

Члан 41.

О правима из овог закона у првом степену решава надлежни орган у месту пребивалишта подносиоца захтева, осим о праву на накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилшког одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета и праву на остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета, о којем решава надлежни орган у месту седишта послодавца запосленог односно седишту лица које самостално обавља делатност.

Уколико пребивалиште подносиоца захтева и седиште послодавца приликом подношења захтева за остваривање права на накнаду зараде односно накнаду плате за време породилшког одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета и праву на остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета није у истом месту, захтев за остваривање права може се поднети и надлежном органу у месту пребивалишта подносиоца захтева, који је у обавези да га проследи

надлежном органу у месту седишта послодавца, као и да по потреби посредује у поступку остваривања права.

Члан 42.

По жалбама на првостепена решења о правима из члана 11. став 1. тач. 1) до 7) овог закона у другом степену решава министар надлежан за социјална питања.

Решавање у другом степену по жалбама на првостепена решења о правима из члана 11. став 1. тач. 1) до 7) овог закона на територији АП Војводине поверава се одговарајућем органу управе АП Војводине.

Члан 43.

Корисник права из овог закона који је на основу неистинитих или нетачних података, или непријављивањем промена које утичу на губитак или обим права остварио право, дужан је да накнади штету, у складу са законом.

Члан 44.

Средства за остваривање права од општег интереса утврђених у члану 11. став 1. тач. 1) до 7) овог закона обезбеђују се у буџету Републике Србије, у складу са законом, при чему се посебно воде средства за накнаде за породилшко одсуство, а посебно средства за децу и породицу.

Члан 45.

Министарство надлежно за социјална питања врши надзор над радом органа у вршењу овим законом поверених послова државне управе, у складу са законом којим се уређује државна управа, а надзор на територији АП Војводине поверава се одговарајућем органу управе АП Војводине.

IV. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ ЗА ИСПЛАТУ ПРАВА

Члан 46.

У циљу аутоматизације обрачуна износа за исплате које корисницима права врши Министарство по основу овога закона, Министарство успоставља Информациони систем за исплату права (у даљем тексту: ИС).

У ИС уносе се подаци из захтева за остваривање права, приложених и по службеној дужности прибављених доказа, из решења донетих по тим захтевима као и подаци из других документа који су овим законом предвиђени да се достављају у току решавања захтева и коришћења права као што су потврде о редовном похађању школе.

На основу унетих података, путем ИС-а води се евиденција поднетих захтева, донетих решења, евиденција доказа прибављених по службеној дужности електронским путем посредством ИС-а, као и подносилаца захтева и чланова њихових домаћинстава.

На основу података из става 2. овог члана у ИС се формирају подаци за исплату по правима прописаним овим законом укључујући податке за плаћање пореза и доприноса за накнаду зараде, односно накнаде плате. У ИС се такође води евиденција исплата по носиоцима права као и података о плаћени порезима и доприносима за она права која имају карактер накнаде зараде, односно накнаду плате.

Уколико подаци из става 2. овог члана нису довољни за правилно одређивање износа за плаћање пореза и доприноса који се захтевају за пореску пријаву, надлежни органу ИС уноси додатне податке.

Овлашћена лица надлежног органа имају приступ ИС-у и тим путем се између осталог, врши унос података из става 2. овог члана, увид у податке о исплатама, преузимање података за плаћање пореза и доприноса, унос повратних информација о прихваћеним пореским пријавама и преглед одговарајућих статистичких извештаја.

Овлашћена лица надлежног органа у оквиру ИС-а имају приступ и функционалностима чија је сврха ефикаснији рад надлежног органа као што је увид у службене евиденције других органа у случају када постоје технички услови за повезивање.

Подаци из става 2. овог члана у ИС се могу уносити и од стране запослених у ИС Министарства.

Ближе услове и начин успостављања ИС, прикупљања, уноса, ажурирања, доступности података и друга питања од значаја за тај систем, прописује министар надлежан за социјална питања.

V ЗАШТИТА, КОРИШЋЕЊЕ, АЖУРИРАЊЕ И ЧУВАЊЕ ПОДАТАКА

1. Заштита података

Члан 47.

Сви видови прикупљања, држања, обраде и коришћења података спроводе се у складу са овим законом, уз поштовање начела прописаних законом којим се уређује заштита података о личности.

За потребе научноистраживачког рада и статистичких анализа, подаци о личности користе се и објављују на начин којим се обезбеђује заштита идентитета корисника права, у складу са законом.

2. Коришћење података

Члан 48.

Корисник података из ИС може бити државни и други орган и организација, као и правно и физичко лице, под условом да је законом овлашћено да тражи и прима податке, да су ти подаци неопходни за извршење послова из његове надлежности или службе за потребе истраживања, уз услов да се обезбеди заштита података о личности у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Подаци у ИС морају бити безбедним мерама заштићени од неовлашћеног приступа и коришћења.

3. Ажурирање и чување података

Члан 49.

Подаци у ИС ажурирају се без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана настанка промене.

Рокови чувања података у ИС уређују се посебним законом.

VI. ДЕЧИЈА НЕДЕЉА

Члан 50.

„Дечија недеља” организује се сваке године у првој пуној недељи месеца октобра, ради подстицања и организовања разноврсних културно-образовних, рекреативних и других манифестација посвећених деци и предузимања других мера за унапређивање развоја друштвене бриге о деци.

Активности које се организују за време трајања „Дечије недеље” утврђују се програмом који доноси министар надлежан за социјална питања.

Подносиоци предлога програма могу бити удружења, која у својим програмима деловања имају активности које доприносе циљевима „Дечије недеље”, а која имају најмање пет година искуства у организовању манифестација за децу на републичком нивоу.

Активности у току „Дечије недеље” финансирају се средствима која се прикупе за време трајања „Дечије недеље” и уплате на посебан рачун.

Средства из става 4. овог члана користе се за реализацију програма и то: 40% за активности на републичком нивоу, а 60% за активности на нивоу јединица локалне самоуправе.

Одобрена средства из става 4. овог члана могу се користити искључиво за спровођење прихваћеног програма.

У буџет програма не могу се уврстити трошкови који се односе на плате запослених у удружењу.

Удружење не може користити одобрена средства за промоцију политичких странака или ставова, нити за обављање делатности у циљу стицања профита.

Након реализације одобреног програма, удружење организатор дужно је да министарству надлежном за социјална питања поднесе наративни и финансијски извештај о реализацији програма.

Јединице локалне самоуправе су у обавези да, у складу са добијеним упутствима, удружењу организатору доставе извештај о реализацији „Дечије недеље” на својој територији.

Члан 51.

За време трајања „Дечије недеље” плаћа се посебан износ, и то на:

1) Сваку продату возну карту у међумесном и међународном превозу у железничком, водном, ваздушном и друмском саобраћају;

2) Сваку поштанску пошиљку у унутрашњем поштанском саобраћају, осим за пошиљке новина и часописа чији пријем, пренос и уручење обављају јавни поштански оператор и други поштански оператори, у складу са законом којим се уређују поштанске услуге;

3) Сваку продату улазницу за позориште, биоскоп, другу културну манифестацију и спортску приредбу за коју се наплаћују улазнице;

4) Сваки продат носач звука са снимљеним садржајем.

Наплату износа врше организације и друга правна лица и грађани који продају улазнице - возне карте, носаче звука са снимљеним садржајем, односно врше поштанску услугу и дужни су да наплаћена средства уплате на посебан рачун у буџет Републике Србије, у року од седам дана од дана завршетка „Дечије недеље”.

Министар надлежан за финансије ближе прописује начин наплате износа из става 1. овог члана.

Износ из става 1. овог члана утврђује Влада актом који доноси до 1. септембра за текућу годину.

Члан 52.

Наплаћена средства за време трајања „Дечије недеље” утврђују се у буџету Републике Србије, а министарство надлежно за социјална питања их распоређује организаторима манифестација посвећених деци, у складу са извршеним програмом из члана 49. став 2. овог закона.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 53.**

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица и друго правно лице ако изда неистиниту потврду о оствареним приходима подносиоца захтева из члана 5. став 4. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се послодавац који је предузетник новчаном казном од 20.000 до 100.000 динара.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица и друго правно лице аконе поступи у складу са чланом 16. став 4. овог закона.

За прекршај из става 3. овог члана казниће се послодавац који је предузетник новчаном казном од 20.000 до 100.000 динара.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 54.**

Поступци за остваривање права на одсуство са рада и накнаду зараде односно накнаду плате за време породилјског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и посебне неге детета који су започети пре почетка примене овог закона окончаће се у складу са прописима који су били на снази у време отпочињања породилјског одсуства.

Право на родитељски додатак за децу рођену пре почетка примене овог закона, оствариће се у складу са прописима који су били на снази на дан рођења детета.

Исплате по решењима донетим пре почетка примене овог закона као и у поступцима из става 1. и 2. овог члана који су решени у складу са прописима који су били на снази до почетка примене овог закона вршиће се у складу са прописима који су били на снази до почетка примене овог закона.

Члан 55.

Министар надлежан за социјална питања донеће прописе на основу овлашћења из овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 56.

Даном почетка примене овог закона престају да важе одредбе чл. 73. до 75. Закона о друштвеној бризи о деци („Службени гласник РС”, бр. 49/92, 29/93, 53/93, 67/93-др. закон, 28/94, 47/94, 48/94-др. закон, 25/96, 29/01, 16/02-др. закон, 62/03-др. закон, 64/03- исправка др. закон, 101/05-др. закон и 18/10-др. закон).

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС”, бр. 16/02, 115/05 и 107/09).

Члан 57.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јула 2018. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у чл. 63. до 66. и члану 69. Устава Републике Србије, којима је утврђено право на слободу одлучивања о рађању, права детета, права и дужности родитеља, посебна заштита породице, мајке, самохраног родитеља и детета, као и социјална заштита грађана и породице.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Одредбе Закона о финансијској подршци породици са децом представљају део укупне друштвене бриге о деци и односе се на побољшање услова за задовољавање основних потреба деце, посебне подстицаје за рађање деце и подршку материјално угроженим породицама, породицама са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом и деци без родитељског старања.

Закон о финансијској подршци породици са децом заснован је на праву и дужности родитеља да подижу и васпитавају децу, праву детета на услове живота који му омогућавају правилан развој и обавези државе да подржи добробит породице, детета и будућих генерација. Отуда овај закон не представља само опредељење државе у области социјалне политике, већ је, укључујући демографске потребе, истовремено и важан инструмент популационе политике.

Разлози за доношење овог закона произлазе из анализе његове досадашње примене у пракси и потребе измена и допуна постојећих законских решења, које због њихове обимности није било могуће уредити изменама и допунама Закона, па се приступило изради новог.

Новим законским решењима олакшава се поступак остваривања права, проширује се обухват корисника при чему се не угрожавају средства предвиђена буџетом за ове намене, и усклађују се поједине одредбе са прописима ЕУ (поглавља 2. и 19.).

Поред тога нова законска решења доприносе и испуњавању циљева утврђених Програм економских реформи (ERP) за период од 2016-2018., који је усвојен од стране Владе и који предвиђа повећање износа средстава за спровођење мера социјалне заштите. Поред тога, Програм као једну од девет приоритетних структурних реформи у циљу отклањања препрека привредном расту и развоју препознаје: социјално укључивање, смањење сиромаштва и једнаке могућности. У оквиру те реформе предвиђа се повећање адекватности новчаних давања, као и унапређење доступности и квалитета услуга социјалне заштите.

Исте мере предвиђене су и Програмом реформи политике запошљавања и социјалне политике (ESRP) усвојеним 2016. године.

Нова законска решења доприносе и испуњавању циљева утврђених Акционим планом за спровођење Програма Владе за 2017 годину, који као један од приоритетних циљева поставља боље таргетирану социјалну заштиту,

с обзиром да део грађана који се налази у стању озбиљне социо-економске угрожености није обухваћен материјалним давањима.

Такође, овим законом се успоставља и додатна заштита деце из посебно рањивих група (деца са сметњама у развоју и инвалидитетом, деце без родитељског старања и деце корисника новчане социјалне помоћи).

Овим законом уводи се ново право на остале накнаде по основу рођења, неге и посебне неге детета. Ово право омогућиће великом броју жена да по први пут стекну могућност остваривања права на остале накнаде у периоду по рођењу детета. Реч је о женама које нису у радном односу, већ самостално обављају делатност, власнице су пољопривредног газдинства, или су радно ангажоване по основу привремених и повремених послова, уговора о делу, ауторских уговора или су у тренутку рођења детета незапослене и нису оствариле право на новчану накнаду по основу незапослености, а радиле су у периоду који је од утицаја на остваривање права.

Поред тога ово право моћи ће да остваре и жене које су пољопривредни осигураници.

На овај начин пружиће се посебна заштита женама које су радно ангажоване по основу флексибилних облика рада и које сада неће морати да прекидају своје делатности, односно саме ће одлучивати да ли ће, и у ком облику ће их редуковати, а држава ће им обезбедити накнаду на основу претходних издвајања по основу доприноса за обавезно социјално, односно пензијско и инвалидско осигурање.

Посебна подршка пружиће се и родитељима по основу рођења првог детета имајући у виду повећане трошкове који су неопходни у првим данима рођења детета.

Ново законско решење омогућиће смањење потребне документације, директну исплату права, као и бољу заштићеност запослене породиље чији редовни приходи у периоду коришћења одсуства неће бити условљени вољом и тренутним финансијским стањем послодавца.

Посебно је важно истаћи да ће у периоду коришћења накнаде зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, министарство надлежно за социјална питања преузети улогу послодавца тако што ће обрачун и исплату за ова права вршити директно на рачун корисника. Како је исплата прихода који имају карактер зараде регулисана посебним сетом прописа који прописују обавезе за послодавца као исплатиоца прихода, део тих прописа мора се ускладити са новим начином обрачуна и исплате ових накнада. Ово се посебно односи на прописе који прописују подношење пореских пријава за порезе и доприносе по одбитку.

Разлози леже и у потреби за смањењем буџетских расхода опредељених за исплату права прописаних Законом, а који се превасходно односе на накнаду зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, насталих као последица изигравања и злоупотребе досадашњих одредаба Закона. Ова средства биће прерасподељена за реализацију других права из области финансијске подршке породици са децом.

У поступку остваривања права на накнаду зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, уочено је запошљавање трудница по сазнању за трудноћу и уговарање основних зарада у износу који је вишеструко већи од зарада осталих запослених и уобичајених зарада запослених који обављају исте или сличне послове са истом стручном спремом, као и да често радни однос ових лица престаје по истеку трајања породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, што указује да је радни однос заснован искључиво у циљу остваривања права на накнаду зараде.

Значајан број тако запослених лица убрзо након заснивања радног односа одлази на одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће, што значи да исплату накнаде зараде врши буџет Републике Србије преко Републичког фонда за здравствено осигурање, а што за послодавца значи да за тако запосленог нема трошкова за исплату зараде, изузев првог месеца који падају на његов терет.

Тако запослена жена касније користи породилско одсуство и одсуство са рада ради неге детета које може трајати и до две године уколико је реч о трећем и сваком наредном детету, а овај период коришћења накнаде је и дужи, уколико се користи и одсуство рада ради посебне неге детета, које може трајати и до навршених пет година живота детета.

Један од начина злоупотребе одредаба Закона односи се на већ запослене код послодавца чија се зарада по сазнању за трудноћу вишеструко увећава у односу на остале запослене. Увећање зараде најчешће се правда посебним доприносом запослене раду послодавца, додатном ангажовању у том периоду, унапређењем или променом радног места. Један део ових запослених убрзо по увећању зараде одлази на одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће, и даља исплата њене накнаде врши се преко фонда за здравствено осигурање. У периоду њеног одсуства послодавац најчешће не ангажује друго лице, већ послове обављају остали запослени, са далеко нижим зарадама, а ако се и ангажује друго лице његова зарада утврђена је у нивоу зарада осталих запослених. По повратку са одсуства зарада запослене исплаћује се у истом износу који је имала пре увећања зараде.

Посебне категорије чине лица која самостално обављају делатност, а која су отпочињала обављање делатности у периоду трудноће, и лица која су већ обављала ову делатност, а по сазнању за трудноћу неосновано увећавала основицу на коју су плаћала обавезно социјално осигурање, да би непосредно након тога привремено престајале са обављањем делатности и користила одсуство и накнаду по основу одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, а потом и породилског одсуства. Тиме се повећавао и износ накнада зарада исплаћиваних из буџета Републике.

Када је реч о одсуству са рада ради посебне неге детета и накнади зараде која се остварује за време овог одсуства, уочено је коришћење овог одсуства по основу здравственог стања детета које не одговара стањима прописаним Правилником о условима, поступку и начину остваривања права на одсуство са рада ради посебне неге детета. У оваквим случајевима, објективно, могло би се користити одсуство са рада у складу са прописима о здравственом осигурању, мада је у значајном броју случајева реч о потпуној злоупотреби права, јер су у питању здрава деца, а одсуство се користи као инструмент збрињавања детета, чиме се избегава његов упис у предшколску установу.

Свим наведеним злоупотребама узрокује се значајан одлив средстава из буџета Републике Србије.

Тако се у јулу 2017. у односу на 2010. годину (када су почеле да се примењују одредбе последњих измена и допуна Закона) број корисника овог права повећао просечно месечно са 34.364 на 41.900 породиља.

За исплату ових права у 2010. години просечно месечно се издвајало 1.662.461.188,00 динара, а у јулу 2017. години - 2.549.000.000,00 динара. То значи да уколико се посматрају ове две године, просечно месечно издавање увећано је за 886.538.812,00 динара, односно на годишњем нивоу 10.638.465.744,00 динара.

Када је реч о праву на родитељски додатак, у 2010. години просечно месечно је било остварено право за 64.369 деце, а у јулу 2017. години за просечно месечно 63.440 деце.

За ово право у 2010. години просечно месечно се издвајало 430.681.906,00 динара, а у јулу 2017. години 617.471.853,00 динара.

Увећање потребних средстава за 2017. годину последица је усклађивања износа родитељског додатка које се врши два пута годишње са индексом потрошачких цена.

Дечији додатак је у 2010. години просечно месечно оствариван за 393.814 деце, а у јулу 2017. години за 354.672 деце.

У 2010. години за ово право просечно месечно исплата је износила 802.433.670 динара, док је у јулу 2017. години 1.034.265.261 динара.

Ово повећање је такође резултат усклађивања износа додатка које се врши два пута годишње са индексом потрошачких цена.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ОДРЕДАБА

У Закону су дефинисана следећа права на финансијску подршку породици са децом:

- 1) накнада зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета;
- 2) остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета;
- 3) родитељски додатак;
- 4) дечији додатак;
- 5) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања;
- 6) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом;
- 7) регресирање трошкова боравка у предшколској установи деце из материјално угрожених породица.

Накнада зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета јесте класична мера финансијске подршке породици путем које се олакшава усклађивање рада и родитељства.

Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета, такође представљају меру финансијске подршке породици са децом, путем које се олакшава усклађивање рада и родитељства лица која самостално обављају делатност, укључујући лица која тај статус имају а власници су породичног пољопривредног газдинства, лица која су ангажована по основу привремених и повремених послова, по основу уговора о делу, ауторских уговора, лица која су у периоду од 18 месеци пре рођења детета била у радном односу или су самостално обављала делатност, а у моменту рођења детета су незапослена и нису остварила право на новчану накнаду по основу незапослености и лица која су пољопривредни осигураници.

Законом се предвиђа директна исплата накнада зарада и осталих накнада на лични рачун корисника права, а за запослене пореза и доприноса на одговарајуће уплатне рачуне, што ће имати за последицу смањење потребне документације, као и редовну исплату прихода у периоду коришћења одсуства, и самим тим бољу заштиту корисника права.

Родитељски додатак представља неопходну меру подршке породици, јер представља у садржинском и у материјалном смислу главни инструмент популационе политике. Наиме, Централна Србија и АП Војводина захваћене су врло неповољним демографским кретањима: становништво се одавно не обнавља у истој размери, јер је стопа фертилитета деценијама испод потребе за просту репродукцију; број новорођених је далеко нижи од броја умрлих, па је природни прираштај негативан, како укупно, тако посматрано и у највећем броју општина; становништво убрзано стари, рапидан је процес депопулације; повећава се удео старих у укупном становништву. Дугорочне демографске пројекције најављују још неповољније тенденције у будућности и знатно смањење броја становника. Оваква кретања имају изузетно неповољне социјалне и економске последице и захтевају ефикасан политички одговор државе.

Уз исплату родитељског додатка предвиђена је и једнократна исплата паушала за набавку опреме за дете, уместо досадашњег права на рефундацију ПДВ-а за куповину хране и опреме за бебе, прописане чланом 56 б Закона о порезу на додату вредност.

Дечији додатак дефинисан је као мера социјалне политике. Прилагођавање ове мере захтевима социјалне политике условљава следеће:

- 1) задржава се финансијски цензус, како би се обезбедило да право на дечији додатак имају само породице са нижим примањима;
- 2) висина дечијег додатка везује се за остваривање егзистенцијалних потреба детета и не диференцира се према реду рођења детета;
- 3) право на дечији додатак стицало би се као и до сада за прва четири детета по реду рођења у породици, а изузетно и за наредно дете по реду рођења, у ситуацији када једно од прво четворо деце изађе из права по основу старосне границе прописане Законом;
- 4) висина дечијег додатка увећава се за износ још једног дечијег додатка за децу средњошколског узраста.

Наведеним законским решењем није обухваћена категорија хранитеља, имајући у виду да је за децу у хранитељским породицама обезбеђена подршка коју прописује Закон о социјалној заштити, и која обухватају издвајања намењена за издржавање детета и рад хранитеља.

За децу без родитељског старања обухваћену старатељском заштитом и децу у једнородитељским породицама остварује се право на дечији додаток под повољнијим условима у погледу 20% већег цензуса и 30% већег износа дечијег додатка, а за децу у једнородитељским породицама када је други родитељ непознат, преминуо је а није остварено право на породичну пензију или је постао потпуно и трајно неспособан за рад а није стекао право на пензију, цензус се увећава за 30% као и износ дечијег додатка.

Када је реч о деци са сметњама у развоју и инвалидитетом, за њих се ово право остварује такође под повољнијим условима, који обухватају 20% већи цензус за остваривање права и 50% већи износ дечијег додатка. У случају испуњења услова за увећање износа дечијег додатка по више основа, Законом је прописано ограничење увећања до 80% редовног износа дечијег додатка.

Закон дозвољава могућност увођења у право на дечији додаток корисника новчане социјалне помоћи без поновне оцене материјалног стања породице, уз доказ да дете редовно похађа школу.

Независно од материјалних услова право на дечији додаток оствариће породица која има дете са сметњама за које је остварено право на додаток за помоћ и негу другог лица, према условима прописаним Законом о социјалној заштити.

Дужина трајања права корисника дечијег додатка продужава се до завршетка редовног средњег образовања, а најдуже до навршених 20 година живота, а за децу која су из оправданих разлога касније започела школовање, до навршене 21 године живота.

Накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања дефинисана је као додатна мера заштите деце без родитељског старања предшколског узраста.

Ово право могу остварити и стараоци, под условом да је остварено право на дечији додаток, а хранитељи, под условом да су испуњени услови прописани за остваривање права на дечији додаток.

Деца без родитељског старања која су на смештају у установи социјалне заштите остварују ово право без постављања услова.

Подстицање интеграције деце без родитељског старања у вршњачку групу у локалној средини у време предшколског узраста, као и једнако право на предшколско васпитање, основа су овако постављене обавезе државе на накнаду трошкова њиховог боравка у предшколској установи.

Накнада трошкова коју обезбеђује држава је у висини учешћа родитеља/старатеља у цени услуге.

Накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу са сметњама у развоју и децу са инвалидитетом такође је додатна мера заштите посебно осетљиве групе деце. Њом се подстиче укључивање ове деце у редовне предшколске групе, и представља подршку родитељима да дете остане у породици и да се развија у складу са својим могућностима, а при том остваривање овог права није условљено оствареним правом на дечији додаток.

Накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу за децу корисника новчане социјалне помоћи такође је додатна мера заштите посебно осетљиве групе деце. Њом се подстиче укључивање ове деце у редовне предшколске групе, чиме се омогућава детету да се развија у складу са својим могућностима.

Регресирање трошкова боравка у предшколској установи деце из материјално угрожених породица је мера подршке породицама које имају тешкоће у обезбеђивању материјалних услова за функционисање породице, посебно у делу остваривања родитељства. Истовремено, значи и отварање могућности за организован васпитни и образовни рад, који је посебно значајан за децу из ових породица. У овом закону дефинисан је принцип, односно право на регресирање трошкова а начин, висину и услове регресирања утврђује надлежни покрајински, градски односно општински орган, који и финансира ово право.

Новину у Закону представљају одредбе које се односе на информациони систем за исплату права, ажурирање и чување података, и заштиту њиховог коришћења.

Законом се уводи и правни основ за спровођење активности у току трајања Дечије недеље, чије су одредбе до сада биле садржане у Закону о друштвеној бризи о деци. Ове одредбе претрпеле су одговарајућа термилошка усклађивања са променама узрокованим техничким и технолошким развојем друштва, а финансирање активности за време трајања Дечије недеље остаје и даље у надлежности министарства задуженог за социјална питања.

Предвиђене су и казнене одредбе у случају непоступања на начин који је прописан Законом.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Опредељена средства за исплату ових права у 2017. години су:

- Накнада из буџета за породилшко одсуство 30.910.594.000 динара
- Родитељски додатак 8.000.000.000 динара
- Дечији додатак 13.000.000.000 динара

Накнаде боравка деце са сметњама у развоју и инвалидитетом и деце без родитељског старања у предшколским установама 15.600.000 динара

Укупан износ средстава за наведена права износи 51.926.194.000 динара.

У 2018. години потребно је за:

- Накнаде из буџета за породилшко одсуство 33.110.224.000 динара
- Родитељски додатак 8.200.000.000 динара
- Дечији додатак 13.317.135.000 динара
- Накнаде боравка деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, деце без родитељског старања и деце корисника новчане социјалне помоћи у предшколским установама 15.600.000 динара

Укупан износ средстава за наведена права износи 54.642.959.000 динара.

У 2019. години потребно је за:

- Накнаде из буџета за породилшко одсуство 34.110.224.000 динара
- Родитељски додатак 8.364.568.000 динара

- Дечији додатак 14.000.000.000 динара
- Накнаде боравка деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, деце без родитељског старања и деце корисника новчане социјалне помоћи у предшколским установама 17.000.000 динара

Укупан износ средстава за наведена права износи 56.491.792.000 динара.

Средства за реализацију права прописаних овим законом у 2017. години опредељена су у буџету Републике Србије: Програм 0903 – Породично-правна заштита грађана, Програмска активност – 0001 – Права корисника из области заштите породице и деце, Функција 040 – Породица и деца, Економска класификација 472.

Средства за 2018. и 2019. годину определиће се у оквиру лимита који одреди Министарство финансија за Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

V. ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

Доношењем овог закона смањиће се износ средстава опредељених за исплату накнада зарада за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, као и осталих накнада по основу рођења и неге детета и посебне неге детета. Ово стога што се уводи нови начин обрачуна накнада зарада и осталих накнада који подразумева као основ за утврђивање висине основицу на који су плаћени доприноси за обавезно социјално осигурање у 18 месеци који претходе првом месецу у коме је отпочето одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће, односно породилско одсуство. За жене пољопривредне осигуранике основ за утврђивање осталих прихода по основу рођења, неге и посебне неге детета биће основица на коју су плаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање у 24 месеца који претходе месецу рођења детета.

Такође, овим Законом уређује се и начин утврђивања права на одсуство са рада ради посебне неге детета, у смислу вештачења потребе за овим одсуством, а које ће радити комисија ПИО фонда, чиме ће се спречити досадашње злоупотребе права.

Због другачијег дефинисања права и обухвата: лица која могу остварити право по основу уговора о привременим и повременим пословима, лица који су носиоци породичног пољопривредних газдинстава и имају статус лица који самостално обављају делатност према закону којим се уређује порез на доходак грађана, по основу уговора о делу, ауторских уговора, лица која су у периоду од 18 месеци пре рођења детета била у радном односу или су самостално обављала делатност, а у моменту рођења детета су незапослена и нису остварила право на новчану накнаду по основу незапослености и лица која су пољопривредни осигураници, биће потребно око 1.000.000.000 динара. Ова средства неће бити исказана као додатна, већ ће се извршити прерасподела унутар постојећег буџета на овој економској класификацији.

Износ родитељског додатка повећан је за прво дете.

Код остваривања права на дечији додатак искључивањем корисника права по основу хранитељства доћи ће до уштеде раније исплаћиваног износа. Разлози за овакву меру произлазе из чињенице да су хранитељске породице другим мерама значајно подржане у оквиру Закона о социјално заштити.

Средства за исплату још једног дечијег додатка за децу средњошколског узраста у 2018. години процењују се у износу од 186.200.000 динара. Ова средства биће обезбеђена прерасподелом унутар постојећег буџета.

За накнаду трошкова боровка деце са сметњама у развоју и инвалидитетом и деце корисника новчане социјалне помоћи у предшколској установи која ће остварити ово право, средства ће се обезбедити у оквиру постојећег буџета.

Позитивни ефекти Закона биће видљиви тек након две године од његове примене, имајући у виду да ће се у прве две године вршити исплате права у складу са одредбама Закона о финансијској подршци породици са децом које су се примењивале до ступања на снагу новог Закона.

VI. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разлози за доношење овог закона по хитном поступку, сагласно члану 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12-пречишћен текст) садржани су у чињеници да је предложеним законским решењем проширен круг лица која могу да остваре права и стварају се услови за израду апликативног софтвера који ће омогућити корисницима директну исплату права.

Поред тога његовим усвајањем испуњавају се обавезе Владе у погледу циљева садржаних у уговору са ММФ и усклађују се поједине одредбе са прописима ЕУ која су везана за поглавље 2. и 19.

ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ
--

1. Овлашћени предлагач прописа – Влада

Обрађивач: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

2. Назив прописа

**Закон о финансијској подршци породици са децом
Law on Financial Support for Families with Children**

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну саржину прописа

Чл. 51. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европске заједнице и њених држава и Републике Србије.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,

Општи рок за усклађивање законодавства према члану 72. Споразума.

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума.

Испуњава у потпуности

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

Део 3.19. Социјална политика, тачка 3.19.5. Социјална укљученост

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Уговор о функционисању Европске уније, Наслов IV „Слобода кретања људи, услуга и капитала”, члан 48.

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима

Уредба ЕУ 883/2004 о координацији система социјалне сигурности.

Делимично усклађено

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима
/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
Закон је делимично усклађен са Уредбом ЕУ 883/2004, јер постоји потреба да се сачека усклађивање осталих релевантних прописа (нпр. радног законодавства).

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.
До краја 2018. године.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?
Да.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?
Не.

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености
У изради закона су учествовали консултанти који су радили у оквиру Радне групе за писање закона.
У поступку израде Нацрта закона обављене су консултације са Европском комисијом која је о њему дала своје мишљење.
Приликом израде Нацрта закона узета су у обзир мишљења Европске комисије, а прихваћена су она која је могуће применити без промене постојећих законских решења у другим областима.

1. Назив прописа Европске уније : УРЕДБА (ЕЗ) бр. 883/2004 ЕВРОПСКОГ ПАРЛАМЕНТА И САВЕТА О КООРДИНАЦИЈИ СИСТЕМ СОЦИЈАЛНЕ СИГУРНОСТИ	2. „CELEX” ознака ЕУ прописа 32004R0883
3. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	4. Датум израде табеле: 08.09.2017
5. Назив (нацрта, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом Европске уније: Нацрт закона о финансијској подршци породици са децом	6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПАА:
7. Усклађеност одредби прописа са одредбама прописа ЕУ:	

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
Одредба прописа ЕУ	Садржина одредбе	Одредбе прописа Р. Србије	Садржина одредбе	Усклађеност ¹	Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост	Напомена о усклађености
		Члан 11. и 12.	<p>Члан 11.</p> <p>Накнаду зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета остварују запослени код правних и физичких лица (у даљем тексту: запослени код послодавца).</p> <p>Изузетно запослени које је засновао радни однос након рођења детета, може остварити право на накнаду зараде током одсуства чија се дужина трајања рачуна у односу на дан рођења детета.</p> <p>Накнаду зараде из ст. 1. и 2. овог члана остварује и отац, један од усвојитеља, хранитељ,</p>	ДУ		Накнаду зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета могу остваривати и мајка и отац

¹ Потпуно усклађено - ПУ, делимично усклађено - ДУ, неусклађено - НУ, непреносиво – НП

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>односно старатељ детета, када у складу са прописима о раду користи одсуство из става 1. овог члана.</p> <p>Оба родитеља могу истовремено, за децу различитог реда рођења, користити накнаду зараде за време породилског одсуства и одсуства са рада ради посебне неге детета, односно накнаду зараде за време одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета.</p> <p>Оба родитеља, за децу различитог реда рођења, не могу истовремено користити накнаду зараде за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета.</p> <p>Право на накнаду зараде за време одсуства са рада ради посебне неге детета не може се остварити за дете за које је остварено право на додатак за помоћ и негу другог лица.</p> <p style="text-align: center;">Члан 12.</p> <p>Основица накнаде зараде за лица из члана 11. овог закона, утврђује се на основу збира месечних основица на коју су плаћени доприноси за обавезно социјално осигурање на примања која имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, или породилског одсуства, уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће.</p> <p>Основица накнаде зараде запосленог који је засновао радни однос након рођења детета, утврђује се на основу збира месечних основица на коју су плаћени доприноси за обавезно социјално осигурање на примања која имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе месецу отпочињања одсуства по заснивању радног односа.</p> <p>Месечна основица накнаде зараде, добија се дељењем збира основица из става 1. односно става 2. овог члана са 18 и не може бити већа од три просечне месечне зараде у Републици Србији, према последњем објављеном податку</p>			детета који су у радном односу.

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>републичког органа надлежног за послове статистике на дан подношења захтева. Месечна основица накнаде зараде представља бруто обрачунску вредност.</p>			
<p>Article 1</p>	<p>(z) "family benefit" means all benefits in kind or in cash intended to meet family expenses, excluding advances of maintenance payments and special childbirth and adoption allowances mentioned in Annex I.</p>	<p>Члан 21.</p>	<p>Родитељски додатак остварује мајка за прво, друго, треће и четврто дете, под условом да је држављанин Републике Србије и да има пребивалиште у Републици Србији.</p> <p>Право из става 1. овог члана може остварити и мајка која је страни држављанин и има статус стално настањеног странца под условом да је дете рођено на територији Републике Србије.</p> <p>Изузетно, ако мајка која има троје деце а у следећем порођају роди двоје или више деце, оствариће право на родитељски додатак и за свако рођено дете у том порођају, а на основу посебног решења министарства надлежног за социјална питања.</p> <p>Редослед рођења утврђује се према броју живорођене деце мајке у моменту подношења захтева за остваривање права на родитељски додатак.</p> <p>Право из ст. 1. и 2. овог члана остварује мајка која непосредно брине о детету за које је поднела захтев, чија деца претходног реда рођења нису смештена у установу социјалне заштите, хранитељску, старатељску породицу или дата на усвојење, и која није лишена родитељског права у односу на децу претходног реда рођења.</p> <p>Право из ст. 1. и 2. овог члана изузетно признаће се и уколико је дете претходног реда рођења смештено у установу због потребе континуиране здравствене заштите и неге, а по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за социјална питања.</p> <p>Уз захтев за остваривање права на родитељски додатак подноси се потребна документација и уверење надлежног органа старатељства, а за мајку која је страни држављанин и уверење надлежне службе уобичајеног боравишта из земље чији је мајка држављанин, о испуњености услова из ст. 5. и 6. овог члана.</p> <p>Право на родитељски додатак, ако испуњава услове из ст. 1-7. овог члана, може остварити и отац детета, уколико је мајка детета страни држављанин, није жива, напустила је дете, лишена је родитељског права, или је из објективних разлога спречена да непосредно брине о детету.</p>	<p>ДУ</p>	<p>Нацртом закона и даље је пребивалиште подносиоца захтева услов за остваривање права, али је пружена могућност и страном држављанину који има статус стално настањеног странца да поднесе захтев и оствари право.</p>	<p>Породична давања регулисана су Законом о финансијској подршци породици са децом. У процесу преговарања указали смо да родитељски додатак представља меру популационе, а не социјалне политике, тј. да представља управо посебно давање које се односи на рођење детета, као што је дефинисано самом Уредбом 883/04. Међутим, став Европске комисије био је да и родитељски додатак подлеже усклађивању, у смислу да се за дете чија је мајка страни држављанин може остварити ово право. Такође, став ЕК је био да се ово давање не извози.</p> <p>Нацртом закона омогућава се и да се за дете чија је мајка страни држављанин може остварити право на родитељски</p>

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			Услови за остваривање права на родитељски додатак утврђују се у односу на дан подношења захтева.			додатак.
		Члан 25.	<p>Дечији додатак остварује један од родитеља који непосредно брине о детету, који је држављанин Републике Србије или страни држављанин и има пребивалиште или статус стално настањеног странца у Републици Србији за прво, друго, треће и четврто дете по реду рођења у породици, од дана поднетог захтева, под условима предвиђеним овим законом.</p> <p>Изузетно од става 1. овог члана мајка која има троје деце а у следећем порођају роди двоје или више деце, оствариће право на дечији додатак и за свако рођено дете у том порођају, а на основу посебног решења министарства надлежног за социјална питања.</p> <p>Изузетно од става 1. овог члана право на дечији додатак подносилац захтева може остварити и за дете вишег реда рођена од четвртог, уколико због старосне границе за неко од прво четворо деце по реду рођења више не може остварити право.</p> <p>Под условима из става 1. овог члана право на дечији додатак има и старатељ детета.</p> <p>Изузетно од става 1. овог члана старатељ детета може остварити право на дечији додатак за највише четворо сопствене деце у породици и за свако дете без родитељског старања о коме непосредно брине.</p> <p>Страни држављанин који ради на територији Републике Србије остварује дечији додатак, ако је то одређено међународним споразумом, под условима предвиђеним овим законом.</p> <p>Дечији додатак припада деци која живе, школују се и редовно похађају наставу на територији Републике Србије, ако међународним споразумом није другачије одређено.</p> <p>Дечији додатак припада детету до завршетка средњошколског образовања а најдуже до навршених 20 година живота, ако се у својству редовног ученика налази на школовању.</p> <p>Дечији додатак припада и детету које из оправданих разлога не започне школовање, односно које започне школовање касније или прекине школовање у својству редовног ученика, и то за све време трајања спречености, до завршетка средњошколског образовања а најдуже до 21 године живота.</p> <p>Изузетно од става 9. овог члана, дечији додатак припада за дете са сметњама у развоју и дете са инвалидитетом за које је донето мишљење интерресорне</p>	ДУ	Нацртом закона и даље је пребивалиште подносиоца захтева услов за остваривање права, али је пружена могућност и страном држављанину који има статус стално настањеног странца да поднесе захтев и оствари право.	Нацртом закона омогућава се и да се за дете, чији су родитељи страни држављани са статусом стално настањеног странца на територији Републике Србије, може остварити право на дечији додатак. Ово представља значајну промену, јер је у постојећем законском решењу ово право доступно само држављанима Републике Србије.

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>комисије, све док је обухваћено васпитно образовним програмом и програмом оспособљавања за рад, а за дете над којим је продужено родитељско право најдуже до 26 година.</p> <p>Надлежни орган дужан је да у сарадњи са одговарајућом школом, у току трајања школске године, крајем сваког тромесечја провери редовност похађања наставе детета за које се остварује право.</p>			